

6. 2. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Haló, tady volič...

Většina politiků slibuje přímou volbu prezidenta řadu let. Letos není. A za pět let také nebude?

Skóre: 0.79

Název zdroje: Mladá fronta Dnes

Datum vydání: 06.02.2008

Nadpis: Haló, tady volič...

Strana: 10

Pořadí: 1

Mutace: Celostátní

Rubrika: Publicistika

Autor: VILIAM BUCHERT

Ročník: 19

Číslo: 31

Náklad: 303628

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 06.02.2008 06:40

Identifikace: DCMF20080206020039 cz

Klíčová slova: ústava, ústavy, zákona, změnu, Zákon, právník, ústavních, legislativní, ústavními, milosti, ústavním

Většina politiků slibuje přímou volbu prezidenta řadu let. Letos není. A za pět let také nebude?

Je to také pravděpodobně naposledy, kdy je prezident volen zastupitelskými sbory, neboť ve veřejnosti panuje téměř všeobecná shoda, že by tato volba napříště měla probíhat formou všelidového hlasování.

Kdo tato slova vyslovil?

A kdy?

Jsou z prvního kandidátského projevu Václava Klause z 15. ledna 2003.

"Přímá volba? Zákon už je v Senátu. Návrhem se nejprve bude zabývat Senát, tak aby o případné změně ústavy mohla rozhodnout nová Poslanecká sněmovna, která bude ustavena po volbách." A kdo vyslovil tato slova?

A kdy?

V dubnu 2002 tehdejší předseda lidovců Cyril Svoboda.

Uplynulo pět let. Pět let slibování politiků a jejich stran, jak vyslyší hlas lidu a nechají ten svůj lid, aby rozhodl sám o hlavě státu. Nestalo se samozřejmě nic. Veřejnost přitom léta a vytrvale odpovídá hlasitým slovem ano na dotaz, zda chce volit místo volitelů sama.

V souvislosti s podezřeními na nejružnější handly s první volbou prezidenta tento pátek se předsedové stran opět hlasitě zaklínají, že příště už to bude konečně jinak... Že už se dohodnou a v

roce 2013 budou o pánovi Pražského hradu rozhodovat voliči.

Máme jim věřit? Popravdě řečeno mnoho důvodů není. A jak si tedy představují současné parlamentní strany volbu prezidenta?

Nechce to jen ODS?

Když se podíváte do písemných i verbálních proklamací politických stran, tak tam se to přímou volbou jen hemží.

Souhlasí s ní oranžový Jiří Paroubek: "Zatímco jiné politické strany podle aktuální situace účelově lavírují od Ne k Ano a zpět k Ne, nám rozhodně takový postoj nelze vytknout." ČSSD se v podstatě vždy klonila spíše k přímé volbě. I když za předsedy Paroubka silněji než za Miloše Zemana. Za něj byl navíc ve hře Václav Havel a tehdy se o lidové volbě až tolik nehovořilo.

Všelidové hlasování chválí i zelený Martin Bursík: "Prezident může takto získat jiný a silný druh legitimacy a stát se nezávislejším na stranických dohodách." Ke změně pravomocí se však zelení také nekloní.

Přímou volbu podporuje i černý Jiří Čunek: "Máme to ve svém programu dlouhodobě." Lidovci by ale chtěli, aby milosti, které jsou naprostou výsadou hlavy státu, spolupodepisoval s prezidentem i premiér či jím pověřený člen vlády.

Proti změně výběru nejvyššího představitele Česka není ani rudý Vojtěch Filip: "Při eventuálních úpravách působnosti prezidenta republiky by bylo nutno nepřipustit oslabení moci zákonodárné ve prospěch moci výkonné." Ale komunisté podmiňují změnu přijetím zákona o obecném referendu.

Trochu stranou těchto názorů stojí pouze modrý Mirek Topolánek: "V mé straně na to nepanuje jednotný názor... nepřímá volba logičtěji zapadá do českého parlamentního systému... Pokud něco funguje a není vůbec jisté, že něco jiného by fungovalo lépe, tak proč to měnit."

Tato slova (podobně jako předchozí citáty předsedů politických stran) pocházejí z velké konference o možnosti přímé volby prezidenta, která se uskutečnila v Senátu 28. září loňského roku. Byla to v poslední době vůbec největší akce, kde byly komplexně představeny názory širokého politického spektra.

U ODS, nejsilnější strany v zemi, však lze vysledovat letitou a zjevně "neléčenou" prezidentskou schizofrenii. Jedná v tomto případě pouze tak, jak se jí to hodí.

Například před takovými sedmi lety byla zásadně proti přímé volbě. Na podzim 2002, kdy Klaus oznámil záměr kandidovat a všem se zdálo, že nemá moc šancí obstát, začali občanští demokraté najednou hovořit o hlasování občany. "Je to účelová utilitární změna, jejímž jediným účelem je prostě dát Václavu Klausovi šanci, aby se mohl stát prezidentem," prohlásil tehdejší místopředseda ODS Jan Zahradil a vyvolal tím velké pozdvižení.

Většina voličů ODS podle dostupných průzkumů chce také volbu přímou. A u příznivců ostatních stran je to podobné.

Na závěr svého projevu v Senátu, ve kterém se vyslovil spíše pro zachování současného stavu, Mirek Topolánek řekl: "Pokusím se to odlehčit alespoň citátem Oscara Wildea, který reflektuje často nadužívané slovo lid v této diskusi: Demokracie znamená mlácení lidu lidem pro lid. Opakujte si to doma před spaním." Co vlastně záměry prezentované našimi stranami znamenají? Že prosadit rychle přímou volbu proti vůli ODS, pokud ta by se semkla a chtěla trvat na současném modelu, by nebylo vůbec jednoduché. Zní pouze jednoduchá slova, která politici vypouštějí do éteru.

Dokonce by se dalo i zpochybnit, zda by přímá volba zcela eliminovala "korupční prostředí" s kupováním hlasů volitelů, o kterém se hovoří dnes. Největší strany totiž disponují dostatečnými finančními prostředky a mají páky i na to, aby si velkou reklamou a rozdáváním státních peněz "kupovaly" i masy voličů.

Ale jak to vymyslet?

Daleko vážnější a zásadní otázkou zůstává, jaký mandát by přímo zvolený prezident měl a zda pak změnit, či nezměnit jeho pravomoci. Někteří experti totiž tvrdí, že pokud by dostal silný mandát od veřejnosti, mohl by projevit automaticky jistou snahu více zasahovat do politického chodu země.

Cyril Svoboda, předseda legislativní rady vlády a sám právník, se domnívá, že to není jen tak: "Když bychom přistoupili na myšlenku, že by prezident byl volen přímým způsobem, pak je nutné přikročit k nezbytné revizi jeho postavení a ústavních kompetencí, což bude nutně znamenat výrazné posílení jeho postavení vůči všem ústavním orgánům." Svoboda se domnívá, že by se pak musela měnit ústava a přehodnotit vztahy mezi jednotlivými ústavními orgány.

Jenže právě to se mnoha stranám ani odborníkům vůbec nelíbí, navíc to nepovažují v českém systému ani za nutné.

Vážné pochybnosti nad tím vyslovuje sociální demokracie, k žádným dramatickým změnám by vůbec nesměřoval ani současný prezident Václav Klaus a těžko si představit, že by na to přistoupila většina rozhodujících politických stran.

Co se tedy stane?

Nejdříve si samozřejmě, možná už v pátek, možná v následujících dnech či týdnech, zvolíme dalšího prezidenta pomocí 281 volitelů a volitelů, kteří sedí v Poslanecké sněmovně a Senátu. Protože, což také známe léta, si pak budou politici potřebovat od tohoto tématu na chvíli "dáchnout" a budou se hádat o další reformní kroky, otázka přímé prezidentské volby možná zase zapadne. Pokud ne, budou probíhat expertní schůzky, a jak správně říká předseda komunistů Vojtěch Filip, "jsme připraveni jednat".

Jistě... Jednat se bude. Ale zda v roce 2013 už budou lidé volit sami prezidenta, je vzhledem k rozporům na politické scéně stále nejisté.

Jaký mandát by přímo zvolený prezident měl? Nebylo by pak nutné změnit jeho pravomoci? Ani v tom se politici neshodnou.

Foto Autor - Foto - PROFIMEDIA. CZ

O autorovi: VILIAM BUCHERT, zástupce šéfredaktora MF DNES

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)